

Kázání: Pavel Pokorný

Čtení: Mt 11, 25 – 30

Text: Kazatel 9, 11 – 18

Opět jsem pod sluncem viděl, že běh nezávisí na snaze hbitých ani boj na bohatýrech ani chléb na moudrých ani bohatství na rozumných ani přízeň na těch, kdo mají poznání, ale jak kdy každému z nich přeje čas a příležitost. Vždyť člověk ani nezná svůj čas. Je jako ryby, které se chytají do zlé sítě, a jako ptáci chytaní do osidla. Jako na ně, tak i na lidské syny bývá políčeno ve zlý čas, který je náhle přepadá. Také jsem spatřil pod sluncem tuto moudrost a jevila se mi veliká: Bylo malé město a v něm hrstka mužů. Tu přitáhl na ně velký král, obklíčil je a zbudoval proti němu mohutné násypy. Našel se pak v něm nuzný moudrý muž, který by byl to město svou moudrostí zachránil, ale nikdo si na toho nuzného muže ani nevzpomněl. Řekl jsem si: Lepší je moudrost než síla, třebaže moudrosti toho nuzáka pohrdli a jeho slova nebyla slyšena. Slova moudrých v klidu vyslechnutá jsou lepší než křik toho, který panuje nad hlupáky. Moudrost je lepší než válečné zbraně, mnoho dobrého však zničí jediný hříšník.

Během vteřiny může být vše jinak. Může se změnit vše, co jsme plánovali, co jsme si představovali, o čem usilovali a k čemu směřovali. Znáte to, ne? Jak blesk z čistého nebe přijde náhlý zvrát v životě jednotlivce i celé země. Jako tsunami. Jako teroristický útok. Jako autonehoda. Jako zákeřná nemoc. Jak výstižné jsou biblické obrazy, jak přiléhavá jsou slova Kazatele: Člověk nezná svůj čas. Je jako ryby, které se chytají do zlé sítě, a jako ptáci chytaní do osidla. Překvapivé, nevypočitatelné a nepředvídatelné jsou zvraty osudu. Nevíme, odkud a proč. Ale taková je realita.

Nadto pak a taková je také realita tohoto hořkého světa vedle těchto zlých ran, které těžko předvídat a kterým je těžko zabránit, vedle nich tu je také jakási hloupost či omezenost, která má neblahé následky vlastně docela zbytečně. Není to zdaleka ojedinělá příhoda, spíše pravidlo, že mnoho dobrého dokáže zničit jediný hříšník, který ostatní strhne, zatímco jeden moudrý, který by mohl všechno zachránit, není doceněn, je opomenut, nikdo si na něj nevzpomene, šance na záchranu je zbytečně promarněna. Když on ten moudrý je nuzný, nevýznamný, co byste chtěli?! A ten hříšník třeba obratný populist. Tak to chodí, také taková je realita.

Dlouho a mnohými slovy bych tady mohl na tu realitu žehrat realitu, která, zdá se, od Kazatelových dob podnes se nijak zásadně nezměnila.

Hlavně, abychom u toho neskončili. Podívejme se Kazatele je bystrý a nelitostný pozorovatel, a skeptik bez iluzí, ale přece není rezigovaný ani cynický. Co on na tu realitu?

Když už tedy víme, že na naši cestu, jakkoli se nám zdá, že je zřetelná, rovná, že víme, kam jdeme, na naši cestu může kdykoli padnout stín, kmen, síť, lavina kamení, když už tohle víme, co s tím? Nuže, nenech se tím zdeptat, stejně nemůžeš znát svůj čas. Važ si toho, když máš zrovna dobrý čas a příznivou příležitost, a ta dobrá obdarování, co jsi dostal (někdo rychlost, někdo sílu, někdo poznání, někdo moudrost) rozvíjej a užívej je k dobrému. Taky bychom si měli dávat pozor, abychom se nepovyšovali nad méně úspěšné či neúspěšné, neboť co víme o jejich čase a jejich příležitosti?

A možná je daleko víc situací a příležitostí, kdy jsme na jedné lodi, zápasíme s nepřízní a ohrožením celého společenství (rodiny, církve, národa...), jehož jsme součástí. Podobně jako malé město obležené mocným králem. Co s tím, když většina ohrožení nevidí, podceňuje a přehlíží možné cesty k záchraně? Kazatel překvapivě, nelogicky

řekne: A stejně lepší je moudrost než síla, třebaže moudrostí toho nuzáka pohrdli a jeho slova nebyla slyšena. V tomhle světě vládne účelnost, efektivita, kterou se měří smysl a hodnota. Hledáme to, co funguje. A jestliže něco nefunguje, zahodíme to, opustíme. Nedáme na teorie, dáme jen na ověřenou praxi. V mnoha oblastech je to na místě, je to dobře. Ale možná ne všude. Kazatel trvá na tom, že i nedocenená moudrost je lepší než síla. Nemluví z hlediska funkčnosti a efektivity, mluví z hlediska naděje. Dějí se překvapivé věci, taková je realita. Většinou je zakoušíme jako zlá překvapení. Ale může přijít i dobrý čas a příležitost může být i příznivá a pak je dobré být připraven. Hledej moudrost, uč se moudrosti bez ohledu na to, jak je v tuhle chvíli oceňována.

Skoro vždycky většina nenaslouchá tomu nevýznamnému moudrému, ale co když ho pro jednu přece začne hledat? Může se nám zdát, že většina je dokonale zválcována a ohloupnuta populistickou masáží, hybridní propagandou, proč si ale myslet, že to tak musí být napořád, proč podléhat dojmu, že tahle moc je všemocná? Slova moudrých v klidu vyslechnutá jsou lepší než křik toho, který panuje nad hlupáky. Nenechali jsme se taky strhnout, takže více své nervózní pozornosti věnujeme křiku panujícího nad hlupáky, než v klidu vyslechnutým slovům moudrých? Kazatel nám sice předestře drsnou a smutnou realitu, ale vede nás k tomu nepřizpůsobit se, přemýšlet, poučit se, být jedněmi z těch, kdo projdou kolem křiklounů a hledají toho zapomenutého moudrého.

Ten opomenutý nuzný moudrý podle Kazatele má něco společného s Ježíšem Kristem. Společné rysy jsou zřetelné. O Kristu píše evangelista Jan, že jeho vlastní ho nepřijali. I ostatní evangelisté vyprávějí Ježíšův příběh od počátečního zájmu celých zástupů přes narůstající konflikty až k davovému odmítnutí Ježíše během velikonočního soudu. Je Ježíš Kristus ten opomíjený moudrý, který by svým slovem mohl zachránit obležené město (tento svět)? Ta myšlenka by docela odpovídala tomu, jak o Kristu svědčí Písmo. Jen bych to nechtěl vyčítat ostatním, že Krista opomíjejí. Proč by si na něho v nouzi měli vzpomenout ti, kteří ho nikdy neznali? Možná jsme spíše my těmi, kdo na Krista v pravý čas nevzpomenou... Kdo nespolehnou v klidu na jeho slovo, nenásledují?

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, jak jsi ty ztělesnil pravdu a lásku, tak už se nedají ze světa vytěsnit, a jsou tou největší mocí. Prosíme, připomínej se nám! Amen.*

Přímlovná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, přimlouváme se a prosíme za slepé a hluché. Také za slepé a hluché vůči tvému hlasu a tvé moudrosti. (Jsme to i my, Pane?) Přimlouváme se za bezmocné a bezradné, kdo uvázli v životě na mrtvém bodě. Také za bezmocné a bezradné ve víře, uvázlé a ochromené vůči Tvé nepodložené naději. (Jsme to i my, Pane?) Přimlouváme se za nemocné na těle, na duši i na duchu... Pane, smiluj se! Amen.*